

ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะ

ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะว่าด้วยหลักเกณฑ์การกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“รายได้” หมายความว่า ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม รายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากการพาณิชย์ รายได้จากกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ตลอดจนเงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้ แต่ไม่รวมถึงเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

“ภาระชำระหนี้” หมายความว่า ผลรวมของเงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องชำระหนี้เงินกู้คืนในแต่ละปี รวมถึงกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องชำระหนี้เงินกู้คืนเงินทุนส่งเสริมกิจการองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล เงินทุนส่งเสริมกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ตลอดจนเงินชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยที่จ่ายให้กับกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

“โครงการลงทุน” หมายความว่า โครงการที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายตลอดจนระยะเวลาการดำเนินงานที่แน่ชัดซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ หรืออาจใช้ประโยชน์ได้มากกว่าหนึ่งปีขึ้นไป

“แผนพัฒนาท้องถิ่น” หมายความว่า แผนพัฒนาองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด แผนพัฒนาเทศบาล แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร แผนพัฒนาเมืองพัทยา หรือแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ใช้บังคับกับการกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยกเว้นการกู้เงินจากเงินทุนส่งเสริมกิจการองค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เงินทุนส่งเสริมกิจการเทศบาล เงินทุนส่งเสริมกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

การกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๖ การกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องกระทำโดยความรอบคอบและคำนึงถึงความคุ้มค่า ความยั่งยืนทางการคลัง ความสามารถในการจัดหารายได้ การชำระหนี้ การกระจายภาระการชำระหนี้ เสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง ทั้งนี้ ให้มีการติดตามประเมินผลการรายงานการใช้จ่ายเงินกู้ และการเปิดเผยต่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๗ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกู้เงินได้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) การดำเนินโครงการลงทุน

(๒) การปรับโครงสร้างหนี้

(๓) ทุนหมุนเวียน

บรรดาเงินที่ได้รับจากการกู้เงินตามวรรคหนึ่ง ให้นำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

ข้อ ๘ โครงการลงทุนที่จะดำเนินการกู้เงินตามข้อ ๗ (๑) ต้องมีลักษณะเป็นโครงการที่มีเป้าหมายในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต ส่งเสริมการประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน หรือก่อให้เกิดการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นโครงการตามอำนาจหน้าที่และภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) เป็นโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

(๓) ไม่เป็นโครงการที่ดำเนินการแข่งขันกับเอกชน

(๔) ไม่เป็นโครงการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย ทศนศึกษาดูงาน หรือการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวม

(๕) ไม่เป็นโครงการที่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การจัดทำโครงการลงทุนเพื่อขอความเห็นชอบหรืออนุมัติการกู้เงินดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมทางด้านเทคนิค และแสดงให้เห็นถึงรายได้หรือผลตอบแทนทางเศรษฐกิจหรือสังคม พร้อมทั้งรายละเอียดและวงเงินกู้ของโครงการ รวมถึงแผนการชำระหนี้เงินกู้จากผลตอบแทนของโครงการ

หากโครงการลงทุนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอขอกู้เงินตามวรรคหนึ่งอาจมีผลกระทบต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและเปิดเผยต่อสาธารณชน และต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๙ การกู้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ตามข้อ ๗ (๒) ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) เฉพาะเพื่อเป็นการประหยัด ลดความเสี่ยงในอัตราแลกเปลี่ยน หรือกระจายภาระการชำระหนี้
(๒) กู้ได้ไม่เกินจำนวนเงินต้นที่ค้างชำระ และหากเป็นการกู้เงินรายใหม่เพื่อปรับโครงสร้างหนี้เงินกู้ที่เป็นเงินบาทให้กู้เป็นเงินบาทเท่านั้น

(๓) การกู้เงินเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ที่ใช้เพื่อการลงทุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกู้ได้ไม่เกินอายุโครงการลงทุนที่เหลืออยู่

ข้อ ๑๐ การกู้เงินเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนตามข้อ ๗ (๓) ให้กระทำได้เฉพาะเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินกิจการสถานธนาณูปถัมภ์ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อ ๑๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกู้เงินตามข้อ ๗ (๑) ได้เมื่อการกู้เงินนั้นไม่ก่อให้เกิดภาระชำระหนี้เกินกว่าร้อยละสิบต่อรายได้เฉลี่ย

รายได้เฉลี่ยตามวรรคหนึ่งให้คำนวณจากประมาณการรายได้ตามเอกสารงบประมาณท้องถิ่นในปีที่กู้เงิน และรายได้ย้อนหลังสองปี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกู้เงินเมื่อมีภาระชำระหนี้เกินกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการชำระหนี้โดยไม่กระทบต่อรายจ่ายประจำ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๒

ข้อ ๑๒ การกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นเงินตราต่างประเทศหรือเป็นสกุลเงินบาทให้กระทำได้โดยทำเป็นสัญญาหรือโดยการออกพันธบัตร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกู้เงินจากหรือผ่านบุคคลอื่นใดที่มีชื่อเป็นผู้ให้กู้โดยตรงไม่ได้ เว้นแต่เป็นการกู้ต่อจากกระทรวงการคลัง หรือการกู้เงินโดยการออกพันธบัตรซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจำหน่ายพันธบัตรนั้นผ่านผู้จัดจำหน่ายก็ได้

ข้อ ๑๓ การกู้เงินโดยทำเป็นสัญญา อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

(๒) วงเงินกู้

(๓) ระยะเวลาในการชำระหนี้

(๔) อัตราดอกเบี้ย

(๕) การชำระเงินต้นและดอกเบี้ย

(๖) ค่าธรรมเนียม

(๗) ผู้มีอำนาจลงนามในการกู้เงิน

(๘) ผู้ค้ำประกัน (ถ้ามี)

ข้อ ๑๔ การกู้เงินโดยการออกพันธบัตรต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ข้อ ๑๕ การกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีผลผูกพันให้ผู้กู้มีสิทธิบังคับชำระหนี้จากรัฐบาล และห้ามมิให้มีข้อกำหนดในสัญญาหรือพันธบัตรในเรื่องการผิมนัดชำระหนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถือว่ารัฐบาลผิมนัดชำระหนี้

หมวด ๒

การบริหารหนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๑

การค้ำประกัน และการชำระหนี้

ข้อ ๑๖ ในการกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลจะไม่ค้ำประกัน รวมทั้งไม่รับผิดชอบหรือตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชำระคืนเงินต้นหรือดอกเบี้ยดังกล่าว

ข้อ ๑๗ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องชำระหนี้เงินกู้ตามกำหนดเวลาโดยเคร่งครัด

ข้อ ๑๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีการกำกับดูแลการชำระหนี้ โดยกระจายภาระการชำระหนี้ และคำนึงถึงต้นทุนในการชำระหนี้เพื่อไม่ให้กระทบกับความสามารถในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๑๙ การตั้งงบประมาณเพื่อชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตั้งให้เพียงพอตามความจำเป็นในการชำระหนี้ในปีนั้น ๆ โดยสภาท้องถิ่นจะแปรญัตติเพื่อลดหรือตัดทอนไม่ได้

ส่วนที่ ๒

การปรับโครงสร้างหนี้

ข้อ ๒๐ การปรับโครงสร้างหนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้โดยการกู้เงินรายใหม่เพื่อชำระหนี้เดิม แปลงหนี้ ชำระหนี้ก่อนถึงกำหนดชำระ ขยายหรือย่นระยะเวลาการชำระหนี้ต่ออายุ ซื้อมา หรือไถ่ถอนพันธบัตร หรือทำธุรกรรมทางการเงินอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับโครงสร้างหนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้นำกฎกระทรวงว่าด้วยการทำธุรกรรมทางการเงินอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับโครงสร้างหนี้สาธารณะซึ่งออกตามมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

การกำกับดูแล และการรายงาน

ข้อ ๒๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการกู้เงินตามหมวด ๑ ต้องจัดให้มีการดำเนินการอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนการเงินประจำปีที่แสดงถึงที่มาของรายได้และรายจ่าย โดยต้องมีการวิเคราะห์ถึงประโยชน์และผลกระทบของประชาชนในท้องถิ่นที่จะได้รับทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนแสดงถึงที่มาของแหล่งเงินทุนที่จะนำมาชำระหนี้ให้ชัดเจน และการได้รับอนุมัติจากผู้ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(๒) จัดให้มีระบบบัญชีที่เป็นมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) จัดให้มีระบบควบคุมภายใน ระบบบริหารการเงิน และการชำระหนี้

ข้อ ๒๒ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกู้เงินก่อนการกู้เงินเพื่อดำเนินโครงการลงทุนตามข้อ ๗ (๑) และการกู้เงินเพื่อการปรับโครงสร้างหนี้ตามข้อ ๗ (๒) แก่ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อรับฟังความคิดเห็นเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนเสนอต่อผู้มีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติตามกฎหมาย

นอกจากการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่เป็นการกู้เงินตามข้อ ๑๑ วรรคสาม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอข้อมูลก่อนการกู้เงินต่อกระทรวงมหาดไทยเพื่อขอความเห็นชอบหรืออนุมัติ

ให้ผู้ซึ่งมีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติการกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำผลการรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่งประกอบการพิจารณา

ข้อ ๒๓ ข้อมูลก่อนการกู้เงินตามข้อ ๒๒ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุผลความจำเป็นในการกู้เงิน

(๒) รายละเอียดของการกู้เงิน โดยให้นำข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๓) ผลการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของโครงการลงทุน อายุโครงการลงทุน โดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ทางการเงินและมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ ตลอดจนผลประโยชน์ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการนั้น

(๔) ภาระชำระหนี้ในปีงบประมาณก่อนการกู้เงิน และประมาณการภาระชำระหนี้หลังการกู้เงิน

(๕) รายงานการเงินที่เกิดขึ้นจริงในช่วงสามปีที่ผ่านมาโดยแยกประเภทงบดำเนินการ งบชำระหนี้ และงบลงทุนให้ชัดเจน

(๖) ยอดหนี้ค้างค้ำก่อนการกู้เงิน

(๗) ผลกระทบต่อเขตงานการก่อหนี้และความสามารถในการก่อหนี้ในอนาคต

ข้อ ๒๔ ภายในสิบห้าวันนับจากวันลงนามในสัญญากู้เงินเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนตามข้อ ๗ (๓) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานข้อมูลการกู้เงินให้กระทรวงมหาดไทยทราบ รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวแก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ข้อ ๒๕ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับหนี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วย การก่อหนี้และการปรับโครงสร้างหนี้ ยอดหนี้ค้างค้ำ ภาระหนี้ วัตถุประสงค์การกู้เงิน วงเงิน อัตราดอกเบี้ย อายุเงินกู้ การเบิกจ่ายเงินกู้ สัดส่วนยอดหนี้ค้างค้ำต่อรายได้ และสัดส่วนภาระหนี้

ต่อรายได้ รวมทั้งข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้แก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะเป็นรายไตรมาสตามแบบที่สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะกำหนด

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะรายงานต่อคณะกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะและแจ้งกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๗ การกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ หรือการกู้เงินที่อยู่ในระหว่างดำเนินการและยังไม่แล้วเสร็จในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้ถือว่า การดำเนินการนั้นเป็นการดำเนินการตามระเบียบนี้

ให้นำความในหมวด ๓ การกำกับดูแล และการรายงาน มาใช้บังคับกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งข้อมูลตามข้อ ๒๕ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

บรรดาประกาศ หลักเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการกู้เงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเพิกถอนไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ จนกว่าจะได้มีการจัดทำประกาศ หลักเกณฑ์ หรือวิธีปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

อภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ประธานกรรมการนโยบายและกำกับการบริหารหนี้สาธารณะ